DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ
AKAİD

Neler Öğreneceğiz?

1. İman ve İmanın Mahiyeti
2. İman ve Amel Arasındaki İlişki
3. İmanın Geçerli Olmasının Şartları
4. İnanç Bakımından İnsanlar

Kalp ile tasdik, dil ile ikrar ne demektir?

1. İman ve İmanın Mahiyeti

İman;

Tasdik etmek, doğrulamak, söylediğini kabullenmek, karşısındaki güven vermek gibi anlamlara gelir.

Hz. Peygamberin Allah Teala'dan getirdiği kesin olarak bilinen hükümlere kalben inanmak ve bunu dil ile söylemektir.

2. ÜNİTE / İMAN VE MAHİYETİ

Biliyor musunuz?

Dine ait olup bilinmesi ve inanılması gereken esaslara **zarûrât-ı dîniyye** denir.

Altı iman esasının yanı sıra kesin olarak sabit bulunan bir takım emirler, yasaklar ve uyulması istenen esaslar da bu kapsama girer.

2. ÜNİTE / İMAN VE MAHİYETİ

İmanın rükünleri tasdik ve ikrardır.

İmanın hakikati ve özü, kalbin tasdikidir.

Kişi öncelikle kalpten iman etmeli sonra da bunu dili ile söylemelidir.

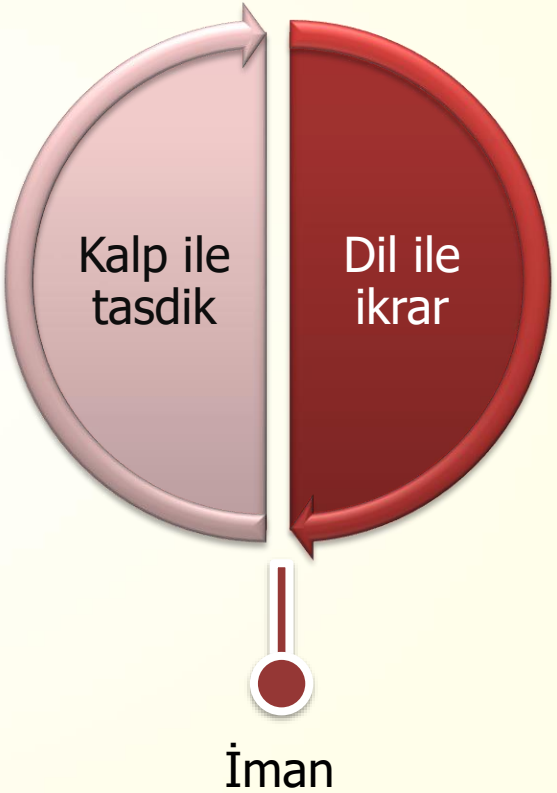

2. ÜNİTE / İMAN VE MAHİYETİ

Kalpten inanmadığı halde diliyle inandığını söyleyen bir kimse mümin olamaz.

Bir kimsenin kalpteki inancını dil ile söyleyip açıklaması beklenir.

Fakat dilsizlik gibi bir özrü sebebiyle inancını diliyle açıklayamayan kimse de mümin sayılır.

2. ÜNİTE / İMAN VE MAHİYETİ

“İnsanlardan bazıları da vardır ki inanmadıkları halde "Allah’a ve âhiret gününe inandık" derler.”

(Bakara suresi, 8. ayet)

2. ÜNİTE / İMAN VE MAHİYETİ

Taklidî İman	Delillere dayalı olmaksızın, ana-babadan veya çevresindeki insanlardan görerek ve öğrenerek iman etmeye denir.
Tahkikî İman	Delillere, bilgiye, araştırma ve kavramaya dayalı olan imana denir.
İcmalî İman	Peygamberimizin inançla ilgili haber verdiği şeylerin hepsine birden topluca inanmaya denir.
Tafsilî İman	Peygamberimizin Allah'tan (c.c.) haber verdiği şeylerin her birini delilleriyle bilip inanmaya denir.

İman ile İslam arasında nasıl bir ilişki vardır?

İman-İslam İlişkisi

İslam; Yüce Allah'a itaat etmek, Hz. Peygamberin din adına bildirmiş olduğu şeylerin hepsini kalp ile tasdik edip dil ile söylemek, inandıklarını yaşamak, sözleri ve davranışları ile kabul edip benimsediğini göstermek demektir.

İslam'ın gerekleri olan hükümlerin dinden olduğuna inanmak, İslam'ı bir din olarak benimsemek ve ona boyun eğmektir.

2. ÜNİTE / İMAN VE MAHİYETİ

Kur’an-ı Kerim’de iman ile İslam bazen aynı bazen farklı anlamda kullanılmıştır.

Farklı anlamlarda kullanılırken her müminin, Müslüman olduğuna fakat her Müslümanın, mümin olmayabileceğine dikkat çekilmiştir.

İslam, kalbin bağlanışı ve teslimiyetinden ziyade dilin ve organların teslimiyetini, belli amellerin işlenmesini ifade etmektedir.

Kısacası İslam daha genel bir kavramken iman daha özel bir kavramdır.

İman artıp azalır mı?

İmanın Artması ve Eksilmesi

- İmanın artması ve eksilmesi konusu iki açıdan ele alınmaktadır.

İman, inanılması gereken hususlar açısından artmaz ve eksilmez.

İman, nitelik yönünden yani güçlü veya zayıf olma açısından artar ve eksilir.

2. ÜNİTE / İMAN VE MAHİYETİ

İman, inanılması gereken hususlar açısından artmaz ve eksilmez. Çünkü;

1. Bir kimse inanılacak esasların hepsini kabul etse fakat bir veya birkaçına inanmasa, mesela meleklere veya namazın farz oluşuna yahut adam öldürmenin haramlığına inanmasa iman etmiş sayılmaz.

2. İman edilecek esaslardan birini kabul etmeme durumunda iman gerçekleşmez. Bu yüzden inanılması gereken hususlar açısından iman artmaz veya eksilmez.

2. ÜNİTE / İMAN VE MAHİYETİ

İman, nitelik yönünden yani güçlü veya zayıf olma açısından artar ve eksilir. Çünkü;

1 İman nitelik bakımından farklı seviyelerde tecrübe edilir ve yaşanır.

2 Bazı kişilerin imanı kuvvetli ve olgun, bazı kişilerin ise zayıf olabilir.

2. ÜNİTE / İMAN VE MAHİYETİ

"...İman edenlere gelince (her inen sure) onların imanlarını arttırır ve onlar sevinirler."

(Tevbe suresi, 124. ayet)

"İmanlarını bir kat daha arttırsınlar diye müminlerin kalplerine güven indiren O'dur."

(Fetih suresi, 4. ayet)

Amel olmadan iman olur mu?

2. İman ile Amel Arasındaki İlişki

İman ile amel arasında sıkı bir ilişki vardır.

Kişi imanını davranışlarına yansıtmalı, sadece sözleriyle değil davranışlarıyla da bunu göstermelidir.

Zira Kur'an-ı Kerim'de pek çok ayette iman ve amel bir arada kullanılmaktadır.

2. ÜNİTE / İMAN VE MAHİYETİ

"Asra yemin olsun ki insan gerçekten ziyan içindedir. Bundan ancak iman edip salih amel işleyenler, birbirlerine hakkı tavsiye edenler ve sabrı tavsiye edenler müstesnadır."

(Asr suresi, 1-3. ayetler)

2. ÜNİTE / İMAN VE MAHİYETİ

Çeşitli sebeplerle ibadet ve ahlaki davranışlardan birisini yerine getirmeme ya da haram olan bir fiili yapma sebebiyle amelde kusur, mümini dinden çıkarmaz.

İman ile amel birbirlerinden farklı olmakla birlikte, adeta etle tırnak, ruh ile beden gibidir.

Kişinin imanını olgunlaştırması, üstün bir dereceye yükseltmesi ve Allah'ın (c.c) vaat ettiği nimetlere kavuşması için ibadet etmesi ve salih amel yapması gereklidir.

İman ile amel arasında iki yönlü bir ilişki vardır.

Gerçek bir imanın, kişiyi doğru amelde bulunmaya sevk etmemesi mümkün değildir.

İmanın amele etkisi bakımından düşünüldüğünde;

Kalpte gizli kalmış fakat kişinin davranışları üzerinde etkisi görülmeyen, hayata yansımamış bir imanın sağlıklı bir iman olduğu şüphelidir.

2. ÜNİTE / İMAN VE MAHİYETİ

İmanın kalpteki varlığını devam ettirmesi, sağlamlaşması ve çevreye yansıması için ibadet, amel ve ahlâk gereklidir.

Amelin imana bakan yönü açısından düşünüldüğünde;

İnsan sadece kalpteki inançla yetinir, Allah'ın emirlerini yerine getirmez ve yasaklarını çiğnerse dine ve Allah'a olan bağlılığı zayıflar.

Amel imandan ayrılır mı?

Amel imanın ayrılmaz bir parçası değildir.

- Ehl-i sünnet alimlerine göre amel, imanın parçası ve olmazsa olmaz rüknü değildir.
- Bütün dinî esasları kalpten benimsemiş fakat çeşitli sebeplerle buyrukları yerine getirmemiş veya yasakları çiğnemiş olan kimse, işlediği günahı helal saymadığı müddetçe mümin sayılır.

İman amel ilişkisi bağlamında büyük günah

Kur'an-ı Kerim'de bazı ayetlerde büyük günahın imanla birlikte bulunabileceği ifade edilmiştir. Örneğin, "Eğer müminlerden iki grup bir birleriyle vuruşurlarsa aralarını düzeltin ..." (Hucurât suresi, 9. ayet) ayetinde adam öldürerek büyük günah işlemiş kişilerden "müminler" diye söz edilmiştir. Eğer amel imanın parçası olsaydı bu kişiler "mümin" olarak anılmazlardı.

İmanın geçerli olması için ne yapılmalıdır?

3. İmanın Geçerli Olmasının Şartları

Bir kimsenin imanının geçerli olabilmesi ve ahirette ebedî kurtuluşa erdirebilmek için bazı şartları taşıması gerekir.

2. ÜNİTE / İMAN VE MAHİYETİ

01

İmanın dünyada hür iradeye dayalı bir tercih olması gerekir. Baskı ve tehdit neticesinde veya dünya hayatından ümit kesildiği bir zamanda olmaması gerekir.

“Artık o çetin azabımızı gördükleri zaman ‘Allah’a inandık ve O’na ortak koştuğumuz şeyleri inkâr ettik’ derler. Fakat azabımızı gördükleri zaman imanları kendilerine bir fayda vermeyecektir…”

(Mümin suresi, 84-85. ayetler)

“Şüphesiz, Allah’ı ve peygamberlerini inkâr edenler, Allah’a inanıp peygamberlerine inanmayarak ayrım yapmak isteyenler, ‘Peygamberlerin kimine inanırız, kimini inkâr ederiz’ diyenler ve böylece bu ikisinin (imanla küfrün) arasında bir yol tutmak isteyenler var ya; işte onlar gerçekten kâfirlerdir…”

(Nisâ suresi, 150-151. ayetler)

02

Mümin, iman esaslarından birini inkâr anlamına gelen tutum ve davranışlardan kaçınmalıdır.

03

Mümin ne Allah'ın (c.c) rahmetinden ümidini kesmeli ne de ondan emin olmalıdır. Korku ile ümit arasında bulunmalıdır.

"Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin. Çünkü kâfirler topluluğundan başkası Allah'ın rahmetinden ümit kesmez..."

(Yusuf suresi, 87. ayet)

İnanç bakımından insanlar nasıl sınıflandırılır?

4. İnanç Bakımından İnsanlar

- İnanç bakımından inanan ve inanmayan olarak insanlar ikiye ayrılır.

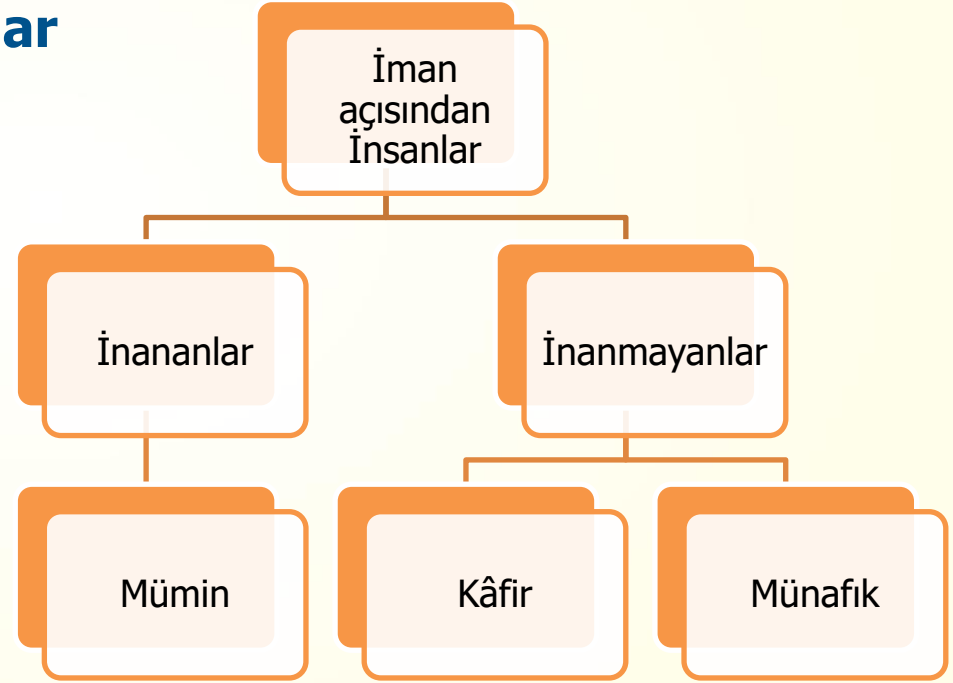

4.1. Mümin

- Allah'a (c.c), Hz. Peygambere ve onun haber verdiği şeylere yürekten inanıp bunları kabul ve tasdik eden kimseye denir.

2. ÜNİTE / İMAN VE MAHİYETİ

- Müminler iman üzere ölürlerse ahirette cennete girecekler, orada pek çok nimete kavuşacaklardır.

2. ÜNİTE / İMAN VE MAHİYETİ

Hz. Peygamber, müminlerin özelliklerini şöyle açıklamıştır:

"Müminlerin iman bakımından en mükemmeli, ahlak bakımından en güzel olanıdır."

(Ebû Dâvûd, Sünnet, 15.)

"Sizden biriniz kendisi için sevip arzu ettiği şeyi din kardeşi için de sevip arzu etmedikçe gerçek anlamda iman etmiş olmaz."

(Buhârî, Îmân 7.)

4.2. Münafık

- Allah'ın birliğini, Hz. Muhammed'in peygamberliğini ve onun Allah'tan getirdiklerini kabul ettiğini söyleyerek görünürde Müslümanlar gibi yaşadığı hâlde, kalpten inanmayan kimselere denir.

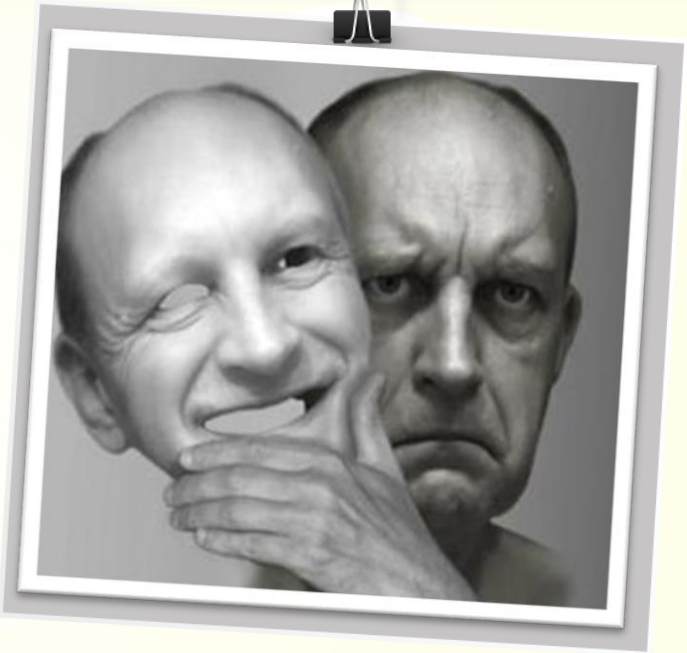

Münafıkların içi dışı başkadır.

2. ÜNİTE / İMAN VE MAHİYETİ

Münafıklar İslam toplumu için küfrünü açıkça söyleyen kafirlerden daha tehlikelidirler.

Münafıklar dıştan Müslümanmış gibi göründüklerinden tanınmaları mümkün değildir.

Münafıklar içten içe Müslüman toplumun huzur ve düzenini bozmak isterler.

Münafıklar gerçekte inanmadıkları için kâfirdirler ve cehennemliktirler.

2. ÜNİTE / İMAN VE MAHİYETİ

"İnsanlardan bazıları da vardır ki inanmadıkları hâlde 'Allah'a ve ahiret gününe inandık.' derler."

(Bakara suresi, 8. ayet)

"Şüphe yok ki münafıklar cehennemin en alt katındadırlar. Artık onlara asla bir yardımcı bulamazsın."

(Nisâ suresi, 145. ayet)

4.3. Kâfir

İslam'ın temel prensiplerine inanmayan, Hz. Peygamberin Yüce Allah'tan getirdiği kesin olan ve tevatür yoluyla bize kadar ulaşmış bulunan esaslardan bir veya birkaçını yahut da tamamını inkâr eden kimseye denir.

2. ÜNİTE / İMAN VE MAHİYETİ

Bir insan kafir olarak ölürse ahiretteki yeri ebedî cehennemdir.

Bu konuyla ilgili Yüce Allah şöyle buyurmuştur:

"(Ayetlerimizi) inkâr etmiş ve kâfir olarak ölmüşlere gelince, işte Allah'ın, meleklerin ve tüm insanların lâneti onların üzerinedir. Onlar ebediyyen lânet içinde kalırlar. Artık ne azapları hafifletilir ne de onların yüzlerine bakılır."

(Bakara suresi, 161-162. ayetler)

2. ÜNİTE / İMAN VE MAHİYETİ

Allah Teala'nın ilahlığında, isim, sıfat ve fiillerinde, eşi, dengi ve ortağı bulunduğunu kabul eden; O'na şirk koşan kimseye müşrik denir. Müşrik de kafirin bir türüdür.

Müşrikler Allah'ın (c.c) varlığını inkâr etmezler. O'ndan başka ilah olduğunu kabul ederler. Fakat Allah'a (c.c) isimleri, sıfatları, mutlak irade ve otoritesi, yarattığını yönetip idare etmesi gibi hususlarda ortak koşarlar.

Küfür ile şirk arasında fark var mıdır?

2. ÜNİTE / İMAN VE MAHİYETİ

Küfür ile şirk arasındaki farklar

- Küfür
  - Daha geneldir.
  - Her şirk küfürdür.
  - Küfür olduğu bilinen birtakım inançların kabulü ile gerçekleşir.
- Şirk
  - Daha özeldir.
  - Her küfür şirk değildir.
  - Allah'a, zât, isim ve sıfatlarında ortak tanıma sonucu meydana gelir.

2. ÜNİTE / İMAN VE MAHİYETİ

Biliyor musunuz?

Müslüman olduğu bilinen bir kişiyi kâfir saymaya **tekfir** denir.

Dinimizce Müslüman olduğunu söyleyen bir kimseye kafir denilmesi hoş karşılanmamış ve Yüce Allah **"... Size selâm verene, dünya hayatının geçici menfaatine göz dikerek 'Sen mümin değilsin' demeyin..."** (Nisâ suresi, 94. ayet) buyurarak bu konuda insanları uyarmıştır.

2. ÜNİTE / İMAN VE MAHİYETİ

Dinen mükellef olan bir kişi, uyanık ve zihni duru iken, herhangi bir zorlama ve tehdit altında olmadan, isteyerek ve kasten ve ayrıca söylediği sözün küfre götürdüğünü bilerek bir küfür sözünü söylerse imandan çıkar.

Zarûrât-ı dîniyye kapsamına giren herhangi bir hususla alay etmek, bunlardan birisini hafife almak ve küçümsemek gibi davranışlar kişinin küfre düşmesine sebep olur.

Ünitemizi Değerlendirelim

1. İman ile amel arasındaki ilişkiyi kısaca açıklayınız.
2. İmanın geçerli olabilmesi için taşıması gereken şartlar nelerdir?
3. Küfür ile şirk arasındaki farklar nelerdir?
4. Mümin, münafık ve kafir kime denir?

Cevaplayalım

1. Delillere dayalı olmaksızın, ana-babadan veya çevresindeki insanlardan görerek ve öğrenerek kişinin iman etmesidir.

Tanımı verilen iman çeşidi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Taklidî iman
B) Tahkikî iman
C) İcmalî iman
D) Tafsilî iman
E) Zarurî iman

2. İman; tasdik etmek, güven vermek demektir (I). Zarûrât-ı dîniyyeye kalben inanmak ve bunu dil ile söylemektir (II). Peygamberlerin bildirdiklerini tereddütsüz kabul etmektir (III). İman etmenin temel şartı buna kalpten inanmaktır (IV). Ayrıca ameller imanın birer parçasıdır (V). İnsan Allah'a iman ettikten sonra güzel davranışlar yapmalıdır (VI).

Bu parçada verilen cümlelerden hangileri <u>yanlıştır</u>?

A) I-II
B) II-III
C) IV-V
D) III-IV
E) I-VI

3. Müslüman olduğu bilinen bir kişiyi, inkâr veya şirk özelliği taşıyan inanç, söz veya davranışından ötürü **----** saymaya **----** denir.

Boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdaki kavramlardan hangisi gelmelidir?

A) Kafir- İrtidat
B) Kafir- Tekfir
C) Münafık- Fasık
D) Münafık- Tekfir
E) Mümin- Fasık

4. İmanın geçerli olabilmesi ve ahirette ebedî kurtuluşa erdirebilmesi için bazı şartları taşıması gerekir.

Aşağıdakilerden hangisi bu şartlardan biri <u>değildir</u>?

A) Kalpten iman edilmeli ve dil ile ikrar edilmelidir.
B) İman dünyada hür iradeye dayalı bir tercih olmalıdır.
C) Dünya hayatından ümit kesildiği anda iman edilmelidir.
D) Allah'ın rahmetinden ümit kesilmemeli ve ondan emin olunmamalıdır.
E) İman esaslarını inkâr eden tutum ve davranışlardan kaçınılmalıdır.

5. Küfür ile şirk kavramları arasında bazı temel farklar vardır. Bunlar:

I. Küfür, şirke göre daha özel bir kavramdır.
II. Her şirk bir küfürdür.
III. Her kafir bir müşriktir.
IV. Şirk Allah'ın varlığına ve sıfatlarına ortak koşmaktır.

Numaralı olarak verilen bilgilerden hangisi doğrudur?

A) Yalnız I
B) Yalnız IV
C) II ve IV
D) I ve III
E) I, II ve IV

Hazırlayanlar

Furkan ÖZÜDOĞRU, Hatice Büşra PAKSOY, Dilek MENKÜÇ

Redaksiyon

Suna AKKURT, Hüseyin KAZAN

Tasarım ve Düzenleme

Faize ULUSOY